

ANE
KATRINE BOMAN

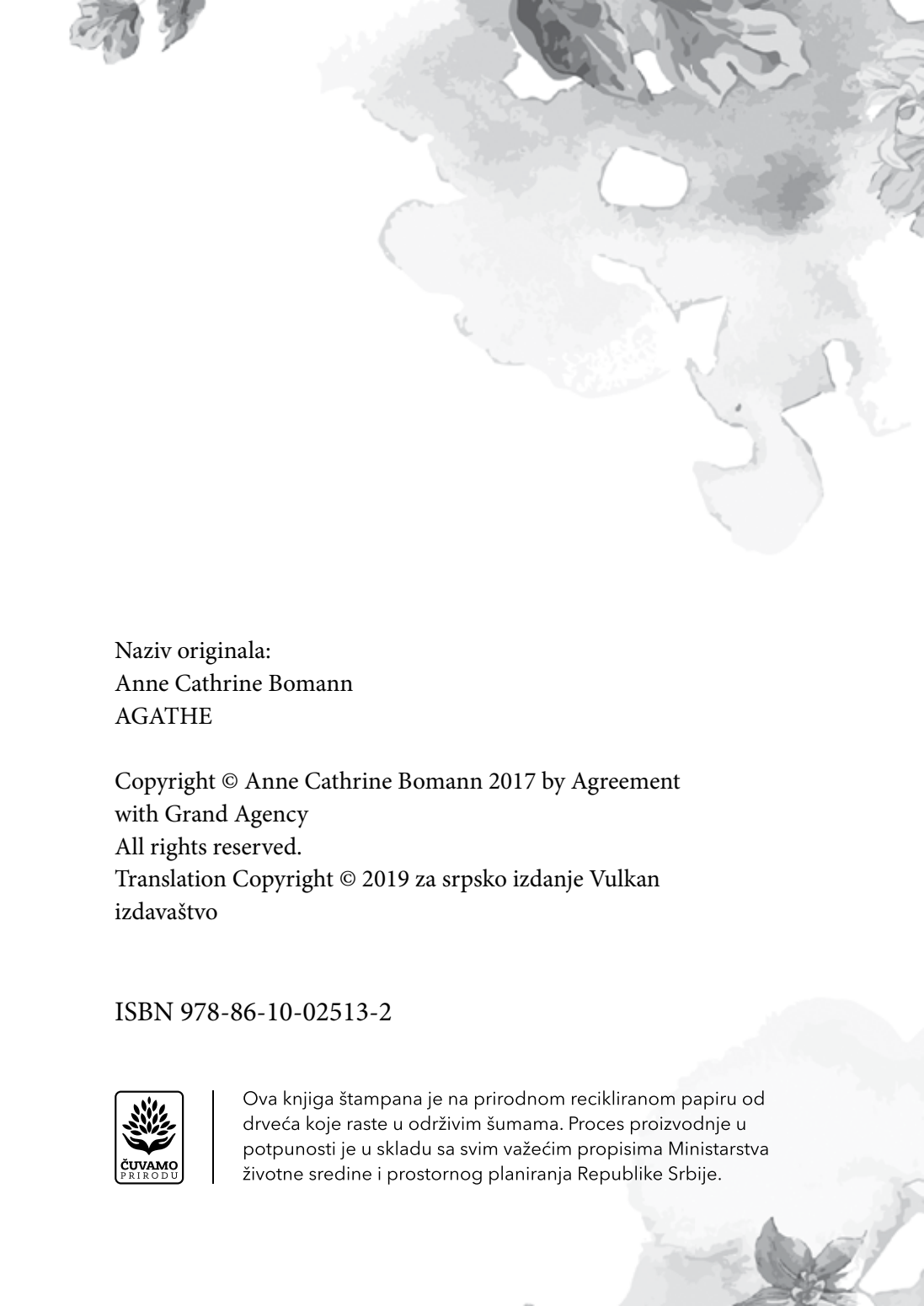
AGATA

Prevela Maja Radivojević

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2019.

Naziv originala:
Anne Cathrine Bomann
AGATHE

Copyright © Anne Cathrine Bomann 2017 by Agreement
with Grand Agency

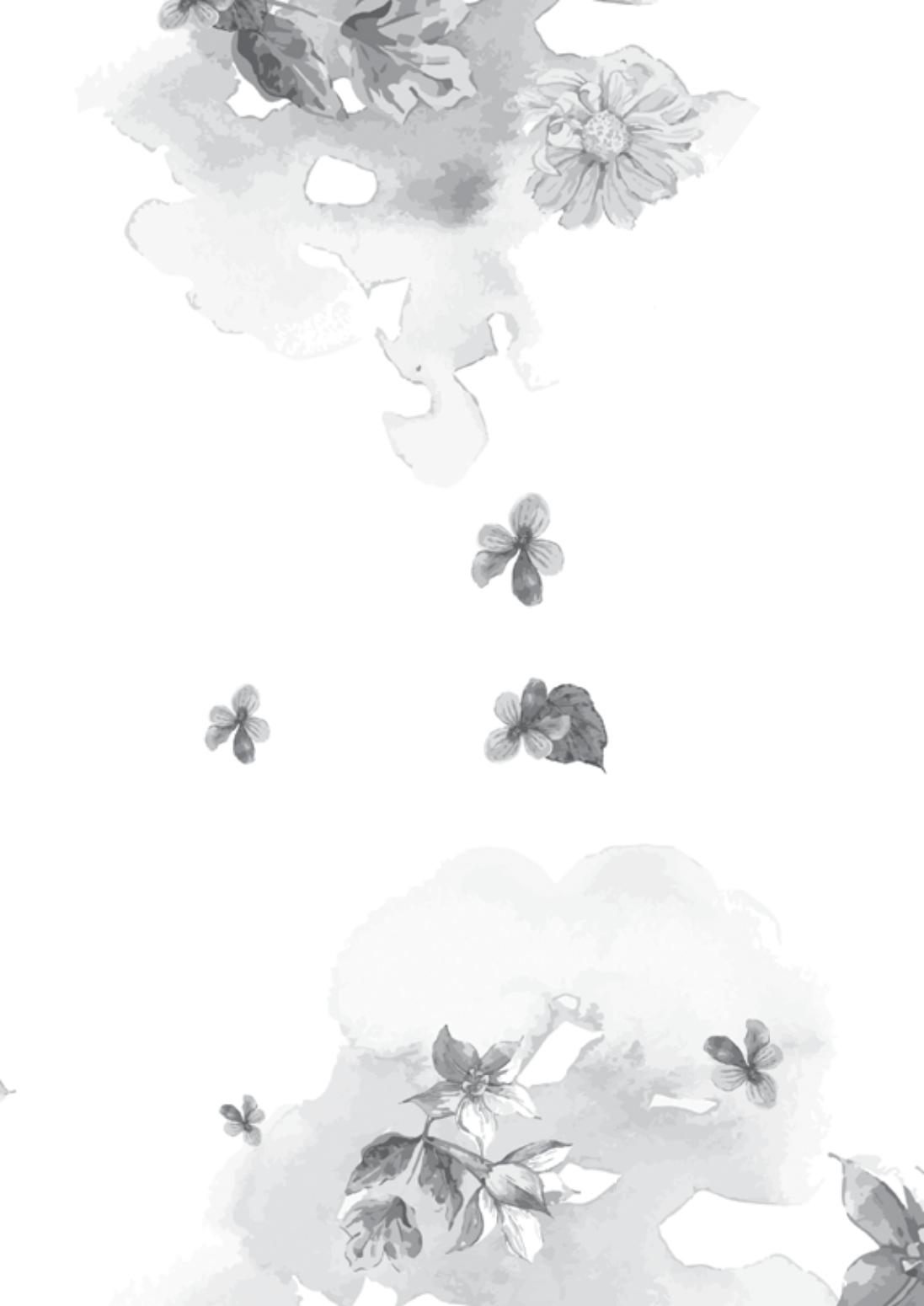
All rights reserved.

Translation Copyright © 2019 za srpsko izdanje Vulkan
izdavaštvo

ISBN 978-86-10-02513-2

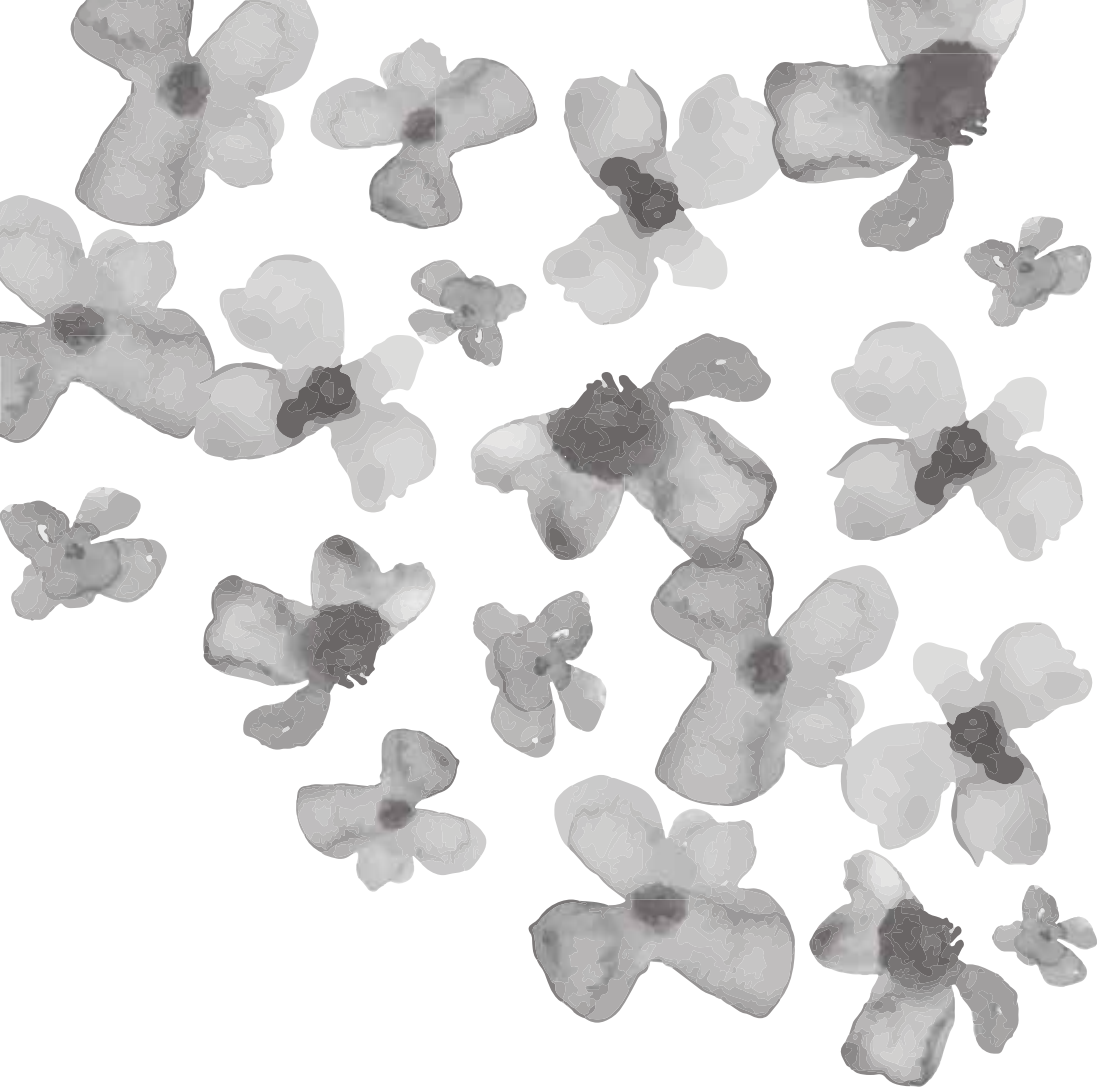

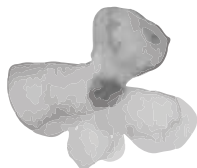
Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od
drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u
potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva
životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

MATEMATIKA

Odlazak u penziju u sedamdeset drugoj ostavio mi je još pet meseci rada. Ukupno dvadeset i dve nedelje, da dođu svi pacijenti, to je tačno još osam stotina seansi. Ako se neko razboli ili otkaže, taj broj će, naravno, biti i manji. U tome je bilo izvesne utehe, uprkos svemu.

OKNA

Sedeo sam u dnevnoj sobi i zurio kroz prozor kada se to dogodilo. Prolećno sunce rasprostiralo se po mom tepihu u vidu četiri pokretna polja, prelazeći lagano ali sigurno preko mojih stopala. Pored mene je stajalo neotvoreno prvo izdanje Sartrove *Mučnine*, dokog sam godinama pokušavao da dođem. Noge su joj bile tanke i blede pa sam se najpre iznenadio što joj je bilo dopušteno da početkom godine izađe samo u haljini. Na putu je nacrtala školice i skakutala duboko koncentrisana, prvo na jednoj nozi, potom na obe, a zatim sve iz početka. Kosa joj je bila skupljena u dve pletenice i verovatno je imala oko sedam godina, a živela je s majkom i starijom sestrom u broju četiri.

Možda mislite da sam nekakav filozof savant, koji po ceo dan sedi na prozoru i kontemplira o pitanjima daleko značajnijim od školice i prostiranja sunčevih zraka po podu. Varate se. Zapravo, sedeo sam tamo zato što nisam imao ništa pametnije da radim, a možda i zato što je bilo nečeg trijumfnog u pobedonosnim usklucima koji su povremeno dopirali

do mene kada god bi devojčica izvela naročito tešku kombinaciju skokova.

U nekom trenutku otišao sam da napravim šoljicu čaja, a kada sam se vratio na mesto, više je nije bilo. Verovatno je smislila zanimljiviju igru na nekom drugom mestu, pomislio sam; kreda i kamen ostali su nasred ulice.

I tad se to dogodilo. Samo što sam spustio šoljicu na sims prozora, da se ohladi, i preko nogu prebacio prekrivač, krajičkom oka primetio sam da se nešto dešava. U trenutku je do mojih ušiju dopro očajnički vrisak, te sam se kruto pridigao i približio se prozoru. Ležala je malo dalje niz put, s moje desne strane, na mestu na kom se staza kod oboda drveća okretala ka jezeru. Na jednoj od grana ugledao sam mačku kako mlati repom. Devojčica je bila ispod, u sedećem položaju, leđima naslonjena na stablo, držala se za gležanj i jecala.

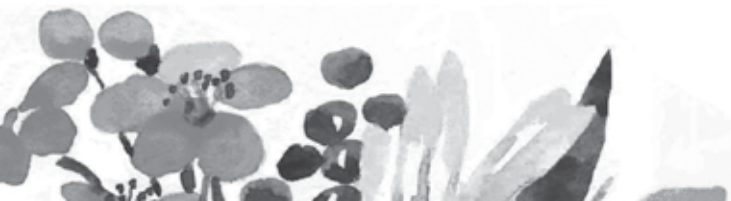
Povukao sam se. Da li da joj priđem? Nisam razgovarao s nekim detetom još otkako sam i sâm bio dete, a to se ne računa. Zar se ne bi još više uplašila kad bi se iznenada pojavio neki nepoznati muškarac i pokušao da je uteši? Još jednom sam bacio pogled: i dalje je sedela na travi, a njeno lice vlažno od suza gledalo je niz ulicu, pored moje kuće.

Verovatno je najbolje da me niko ne vidi. Zar to nije doktor? – počeli bi da govorkaju. Zašto tako blene? Zato sam uzeo šoljicu, otišao u kuhinju i smestio se za sto. I uprkos tome što sam sebi rekao da će

Agata

devojčica uskoro ustati i odšepati do kuće, da je sve u redu, i dalje sam se, kao begunac, satima krio u kuhinji. Čaj se ohladio i tama se spustila, pa sam se konačno uvukao u dnevnu sobu i, delimično sakriven iza zavese, provirio na ulicu. Do tada je, naravno, već bila otišla.

TRAGOVI

Gospođa Sirig me je pozdravila, kao i svakog dana otkad sam je primio. Dan za danom sedela je za velikim radnim stolom od mahagonija, kao kraljica na tronu, i kad bih prolazio kroz vrata, ustajala bi da mi uzme štap i kaput dok stavljam šešir na policu iznad čiviluka. U međuvremenu je češljala moj dnevni raspored i konačno bi mi dodala svežanj dokumenata, koje bi posle uredno arhivirala u velikom sistemu polica iza radnog stola. Razmenili bismo još koju reč, a onda je, po pravilu, ne bih video pre 12.45 h, kada bih napustio ordinaciju i otišao po ručak u obližnji osrednji restoran.

Kada bih se vratio, sedela je baš tamo gde sam je i ostavio, i ponekad bih se pitao da li je uopšte i jela. Nikad nije bilo mirisa hrane, a pod stolom nisam zapazio ni mrvicu hleba. Je li gospođi Sirig uopšte bila potrebna hrana da preživi?

Tog jutra mi je rekla da me je zvala neka Nemica i da je želela kasnije da navrati i zakaže termin.

„Razgovarala sam s doktorom Diranom o njoj. Pre nekoliko godina je, izgleda, bila primljena u *Sen*

Stefan s ozbiljnom manijom nakon pokušaja samouбивства.“

„Ne“, čvrsto sam odgovorio. „Ne možemo da je primimo. Biće joj potrebne godine da se izleči.“

„I doktor Diran veruje da bi trebalo ponovo da bude primljena, ali ona, navodno, insistira da se konsultuje s vama, doktore. Mogla bih bez problema da pronađem mesto u rasporedu?“

Gospođa Sirig me je upitno gledala, ali odmahnuo sam glavom.

„Ne, ne mogu tako. Ljubazno joj recite da potraži pomoć na drugom mestu.“

Kad budem otišao u penziju, navršiću gotovo pedeset godina prakse, a to je i više no dovoljno. Uopšte mi nije trebao novi pacijent.

Gospođa Sirig me je još jednom kratko pogledala, ali je ubrzo nastavila s uobičajenim poslovima, ne forsirajući dalje tu temu.

„Hvala vam, u redu je“, rekao sam, uzeo svežanj slučajeva i uputio se u svoj kabinet. Nalazio se preko puta teritorije gospođe Sirig, koja je bila i velika prijemna prostorija i čekaonica, pa mi ni kuckanje na mašini ni razgovor između nje i pacijenata nisu smetali dok radim.

Gospođa Gensbur, moja prva pacijentkinja, potpuno sumorna i nezanimljiva, upravo je bila stigla i listala jedan od magazina koje je gospođa Sirig povremeno kupovala. Uzdahnuvši duboko, podsetio sam se da nakon razgovora s njom preostaje samo sedam stotina pedeset tri razgovora.

Dan je prolazio prepušten rutini, sve dok se nisam, nakon ručka, vratio u ordinaciju i umalo se na vratima sudario sa smrtno bledom tamnokosom ženom. Izvinio sam se. Žena je bila zabrinjavajuće mršava, a oči su joj bile ogromne na šiljatom licu.

„U redu je, ja sam vam stajala na putu“, rekla je i ušla u prostoriju. „Došla sam da zakažem termin.“

Govorila je s prepoznatljivim akcentom, tako da sam odmah shvatio da to mora biti ona Nemica. Na grudima je držala mapu sa označenom Bolnicom *Sen Stefan*.

„Bojim se da to neće biti moguće“, odgovorio sam, ali mi je žena užurbano prišla i vrlo otvoreno rekla:

„Nužno je da zakažem kod vas. Žao mi je ako sam davež, ali nemam gde drugde da odem. Molim vas, kad biste mi pomogli...“

Instinktivno sam se povukao. Njene smeđe oči gorele su ludački, a pogled joj je bio toliko prodoran da sam očekivao da me svakog časa ščepa za ruke. Jasno je da bi potom bila potrebna borba da je se rešim, a nisam imao ni vremena ni energije. Pokazujući na gospođu Sirig, pokušao sam dobronamerno da se osmehnem.

„Ako bi gospođa izvolela da pođe za mnom“, rekao sam zaobilazeći je, „moja sekretarica će vam detaljnije objasniti situaciju.“

To što je ta žena uopšte bila ovde, ionako je krivica gospođe Sirig, pa je pošteno da se ona sada i pozabavi njome.

Prošao sam pored Nemice, koja me je zahvalno otpratila do stola, gde sam je postavio pred gospođu Sirig, kojoj sam udelio značajni pogled.

Sekretarica je samo podigla levu obrvu nekoliko milimetara.

„Da li biste bili ljubazni i preuzeli odavde, gospođu Sirig?“, upitao sam je, a zatim kruto klimnuo glavom na rastanku i odjurio u sigurnost svog kabineta.

Ali prikaza blede žene proganjala me je i dalje, i ostatak dana osećao sam da trag njenog parfema lebdi u vazduhu i kovitla se poput prašine svaki put kad bih otvorio vrata.

METEŽ

Vreme mi je prolazilo kao voda kroz prljavi filter koji niko ne želi da promeni. Tog tmurnog, kišovitog dana razgovarao sam sa sedam pacijenata uz minimalnu koncentraciju, a ostala je još jedna pacijentkinja pre odlaska kući.

Pre nego što sam uveo gospođu Almeidu u kabinet, brzo sam pogledao sekretaricu. Sedela je veoma tiho za urednim stolom i zurila u njega. Lampa, koja je stajala sa strane, bacala je njenu kamenu senku na zid; izgledala je toliko odsutno da sam na trenutak razmišljao treba li nešto da kažem. Ali šta? I umesto da nešto kažem, zatvorio sam vrata za sobom i okrenuo se pacijentkinji.

Gospođa Almeida bila je za glavu viša od mene, te je uvek ostavljala jak utisak. Užurbanim pokretima oslobodila se kišobrana i kišnog mantila i spustila na divan. Zategla je suknju boje povračke i ozlojeđeno me pogledala iza malih naočara na vrhu kukastog nosa.

„Imala sam jezivu nedelju, doktore“, izjavila je nameštajući se na divanu. „Zato sam uzrujana. To su

sigurno živci, uveravam vas, a isto sam rekla Bernaru – Bernare, rekla sam mu, ideš mi na živce samo zato što po ceo dan sediš na toj stolici!“

Gospođa Almeida uvek je bila nervozna. Za nju nisu postojali dobri dani. Moje terapije joj naizgled nisu bile ni od kakve koristi, ali bi i dalje s nepoljuljanim poverenjem dvaput nedeljno marširala u ordinaciju da se izjada na muža. I sam pomen da bi život možda mogao biti i bolji kao da ju je uznemiravao, i iskreno, bilo mi je teško da shvatim zašto uopšte i dalje dolazi. Obično bih je samo pustio da priča i tek povremeno nešto prokomentarisao ili interpretirao, što je ona u potpunosti ignorisala.

„... i onda je izjavila da joj dugujem tri franka od prošle nedelje – tri franka, razumete li vi to! – stvarno nema ni stida ni srama! To me je strefilo pravo u srce! Samo što se nisam onesvestila tamo, nasred prodavnice, ali onda sam joj ja rekla...“

Dugogodišnja praksa naučila me je da povremeno prozborim nešto suvislo, a da u stvari uopšte ne slušam, a ako mi se posreći, ne bih registrovao ni jednu jedinu reč dok ne ode.

Spustivši pogled, shvatio sam da sam, od puke frustracije, vrhom olovke probušio papir, pa sam ponovo počeo da crtkam jednu od svojih ptica.

„Možda imam osetljive živce, ali ne mogu da se pomirim s drskošću, toliko mogu da vam kažem!“ Gospođa Almeida je skoro vikala. I kiša je toliko silovito padala da je kroz prozor napolju bilo nemoguće videti išta sem zamagljenih kontura. Nažalost,

dobovanje kapljica pacijentkinju je samo teralo da priča još glasnije nego inače. Međutim, ja sam u obavezi da se nosim s njenim glupostima, rezignirano sam mislio dok sam se usredsređivao na tačku na njenom temenu, gde joj se kosa sumnjivo prorodila. Očarala me je pomisao da možda ćelavi, u tom slučaju bih ja bio taj koji je to znao mnogo pre nje, i odmah sam na crtež dodao i taj detalj. Zamišljao sam je kako će i ona jednog dana ugledati to mesto, sleđenu između ogledala i okna prozora dok zdepastim prstima ludački grabi, sklanja kosu, otkriva teme i viče: „Bernare! Zašto mi nisi ništa rekao, Bernare?“ I tako je prošao još jedan sat mog života. Gospođa Almeida mi je zahvalila za konsultacije, i dok sam joj pridržavao vrata da izađe, pazio sam da ne uoči moj crtež ćelavog noja.

Još samo šest stotina osamdeset osam razgovora. Tad sam osetio da će mi to možda biti šest stotina osamdeset osam razgovora previše.

BOLOVI RASTA

Nakon nekoliko dana, kad je gospođa Sirig prolazila kroz moj raspored, morao sam je saseći: „Čekajte, pa šta je to sad? Zar ste onoj Nemici ipak zakazali?“

Podigla je glavu pa kratko i odlučno klimnula.

„Da, moram reći da je bila veoma uporna. Bila je odlučna da započne kod vas terapiju, a očigledno je o vama čula veoma lepe pohvale, doktore.“

Frknuo sam – otkad je to dovoljno dobar razlog da ignoriše moje odluke?

„Objasnila sam joj nekoliko puta da ćete raditi još samo šest meseci. Bez razmišljanja je izjavila da to nije problem, pa sam pomislila da bi bilo blesavo da je odbijem.“

I bila je u pravu. Ako je sama Nemica zadovoljna sa samo šest meseci, onda nema ničega neetičkog da je prihvatim kao pacijenta, tako da bi čak trebalo da budem zahvalan zbog dodatnog novca. Ipak, nisam mogao da se otresem razdraženosti. Kako se gospođa Sirig usudila da u moj život uvuče još jednu osobu – i to protiv moje eksplicitne želje – i to baš dok pokušavam da raščistim sve?

Ali toj Agati Cimerman bio je zakazan termin narednog dana u tri po podne, i nije više bilo ničega što bih ja tu mogao da učinim.

Kada mi je iz kabineta izašao poslednji pacijent za taj dan, otišao sam da potražim gospođu Sirig, koja je pakovala svoje stvari. Pogledala me je kao da očekuje nešto, a zatim me upitala da li sam imao težak dan. Slegnuo sam ramenima, ističući da je dan bio isti kao i mnogi pre njega. I dalje sam bio ljut na nju, ali sam sačekao da pokupi stvari i obuče jaknu da bih mogao da joj pridržim vrata.

„Hvala vam“, rekla je izlazeći na dosadnu sitnu kišu.

Klimnuo sam glavom i zaključao vrata za nama.

„Hvala *vama*. Laku noć.“

„Laku noć, gospodine. Vidimo se sutra.“

Na putu kući noge su me vukle u dva različita pravca. S jedne strane, razmišljao sam, želim samo da me nose kući, gde ću pojesti malo hleba, smestiti se u udobnu stolicu, podići noge na tabure, slušati Baha i mirno čekati noć. Ali drugi pravac bio je neumoran, podsećao me je na bolove usled rasta, od kojih sam kao dete patio. Kolena su me toliko bolela da sam plakao, ali otac je retko kad podizao pogled sa slike na kojoj je radio, i samo bi rekao: „Samo rasteš. Proći će te.“

Možda je moja noga osetila zov stranih zemalja. Nikad nije kročila dalje od Pariza, a kamoli prešla